

ZORRAREN AUDITORETZA

KONTROL PUBLIKOA ETA HERRITARREN AHALDUNTZEA MADRILEN

Urtebete da Madrilen zorraren eta politika publikoen inguruko auditoretzak egiten hasi zirela. Bi bide independente dituzte: Madrilgo Udalak adituen batzorde bat jarri du martxan, azken hamarkadako kudeaketa ikuskatzeko. Eta herritarren lantaldeak sortu dira hiri barrutietan, PACD Zorraren Herri Auditoretzarako Plataformak sustatuta.

Sara Arruabarrena Azkarate

@s8ara

ARGAZKIA: GUILLERMO LILLO

2015eko maiatzean Ahora Madrid herri hautagaitza Madrilgo Udal gobernura iritsi zen PSOEn babesarekin, han 24 urte zeramatzan PPren agintaldiari amaiera emanez. Hauteskunde kanpaina programa parte-hartzailea jarri zuen abian Manuela Carmenaren taldeak eta herri auditoretza izan zen babes gehien jaso zuen proposamenetako bat. Zorraren eta Politika Publikoen Auditoretzaren Zuzendariordetza Nagusia sortu zuen Udalera iritsi zenean. 2016ko maiatzean, Zorraren eta Politika Publikoen Herri Auditoretzaren Aholkularitza Batzordea osatu zen.

Bederatzi adituk osatzen dute batzordea eta Complutense unibertsitatean Ekonomia Aplikatuko irakasle den Bibiana Medialdea da koordinatzailea: “Giroan dago herri auditoretzaren aldarrikapena. Udal gobernuak herritarren eskaerari jarraituz sortu ditu auditoretzarako organoak, nahiz eta gu egiten ari garenaren antzeko adibide gutxi dauden, baita nazioartean ere”. Medialdea Udaleko Ekonomia sailak kontratatatu du, epe-mugarik gabe, baina batzordeko gainontzeko kideen lana borondatezkoa da.

Udalaren osoko bilkuran onartu zen auditoretza egitea, PSOEn eta Ciudadanosen babesarekin. “Zorraren eta politika publikoen herri udal auditoretza deitzen diogu, nahiz eta kontraesankorra dirudien: udal auditoretza da, Udal delako egiten ari dena. Are gehiago, herritarrek parte-hartu nahi ez balute, auditoretza egiteko ardura izaten jarraituko luke Udalak. Baina ez zaigu zorra bakarrik interesatzen, herritarrengan eragin nabarmena izan duten udal interbentzioak ere aztertzen ari gara”.

2003tik 2015era bitartean Madrilgo udal gobernuen kudeaketa nolakoa izan den azaleratzeko beharrezkoak diren txostenak nori eta zertarako eskatuko zaizkien erabakitzen du Aholkularitza Batzordeak: “Auditoretza herritarrek duten bokazio demokratiko, sakon eta erradikal batekin loturik doa, gertatzen ari denaren berri izateko nahiarekin. Kontzeptu zabaltzat dugu guk: herritarrengan eragin negatiboa izan duten zantzuak dituzten udal politika eta esku-hartzeak aztertzen ari gara, den-denak, zorra ez ezik, enpleguan eta zerga bilketan eragina izan duten politikak ikuskatzen ari gara, baita gizarte-bazter-

ketan, genero desberdintasunean eta ingurumenean eragina izan dutenak ere”.

Ondorioak argitaratzeko asko falta da eta zuhur azaldu da Medialdea ikerketak azaleratu dezakeen zorraren legitimitasunaren inguruan: “Zorra legitimoa den ala ez esatea zerbait morala eta politikoa da. Hori herritarrek egin behar dute, euren eskubidea da. Adituen batzorde batek ezin du ondorioztatu zorra legez kanpokoa dela, ezta Udalak ere”.

Madrilgo Udalak duen zorra handia da -5.000 milioi eurokoa 2016ko maiatzean; 871 milioi amortizatu dira dagoeneko udal gobernu berriarekin- baina ez da izan auditoretza egiteko arrazoi nagusia. Medialdeak garbi utzi du Udal ez dagoela zorraren krisi batean murgildurik, ordainketei aurre egiteko gai delako. “Hala ere, Udalak baliabideak nola kudeatu dituen aztertuko bagenu, ikusiko genuke ez direla errespetatu irizpide etiko eta politikoak, ezta giza eskubideak ere”.

Herritarrek egindako auditoretza

“Madrilgo udal gobernuko hainbat sailetan beldurra dutela dirudi, auditoretzak herritarren parte-hartze handia izango

Usera eta Arganzuela auzo madrildar umiletan herritarrak euren kabuz hasi dira PPren udalak utzitako zorra auditatzen.

duen ikusteke dagoelako. Zorraren zati batek legitimotasunik ez duela onartzen bada, zor hori ez ordaintzeko aukera dago. Udala egiten ari denari ez nioke herri audiotretza deituko, herritarrek ez baitute parte hartu, orain arte behintzat. Guk ez dugu nahi audiotretza herritarra izatea erreferenduma egon delako, prozesuan herritarrak ahaldundu direlako baizik". Alfredo Sánchez PACD Zorraren Herri Audiotretzarako Plataformako kidea da. Ahora Madrid Udalera iritsi eta hila bera aurkeztu zioten audiotretzarako proposamena Ekonomia Sailari, eta hainbat puntu aintzat hartu dituzten arren –adituen batzordea sortzea eta finantza kontuak soilik kontuan ez izatea– herritarren parte-hartzea alde batera utzi eta Udalak alor teknikoak soilik landuko duela uste dute. Horregatik, Madrilgo hiri barrutietan audiotretzak sustatzen ari dira.

Udalari aurkeztutako metodologia berrantolatu dute eta Useran eta Arganzuelan sortu diren audiotretzarako lantaldeei babesa eskaintzen die PACDek –helburua audiotretza prozesua Madrilgo beste hermeretzi hiri barrutietara zabaltzea da–. Lantaldeetako kide gehienak bertako bizilagunak dira

» **ALFREDO SÁNCHEZ (PACD):**
“Guk ez dugu nahi audiotretza herritarra izatea erreferenduma egon delako, prozesuan herritarrak ahaldundu direlako baizik”

eta autonomia osoz aritzen dira; plataformak luzaturiko lan metodologia nola erabili euren kabuz erabakitzen dute.

“Saiatu gara prozesua sinplifikatzen, ahalik eta jende gehienak parte-hartu dezan. Egia da komenigarria dela kontabilitateaz edo aurrekontuez zerbait dakien norbait izatea, baina bizilagunek dute garrantzi gehien, dirua zertan gastatzen den ikusten dutelako. Useran, kultur etxeen kudeaketa auditatzen hasi dira eta begiratzen dute zein ikastaro eskaintzen den, zeini egiten dion mesede... Hori jendeak ikusi egiten du, ez da aditua izan behar”. Garbiketa zerbitzuaren kontratuak ere hasi dira auditatzen.

“Hitzaldi txiki batez bizilagunei audiotretza zer den azaltzen diegu, jakin dezaten ez dela soilik zati ekonomikoa ikuskatzea. Ondoren, fitxa batzuk eskaintzen dizkiegu, esan dezaten auzoan egindako zein inbertsiok biltzen dituen ez-legitimo izateko zantzuak. Adibidez, Useran, Caja Mágica auditatzen hasi dira. Madrilan antolatu nahi zituzten Olinpiar Jokoetarako eraiki zen, eta orain hutsik dago, Madrilgo Open Tenisa soilik antolatzen da bertan, urtean bi astez. Azken urtean enpresa pribatu bat azpikontratatu da eta ordaindu egin behar da zerbitzuaren-gatik. Bestalde, Arganzuelan fruta eta barazkien azokaren kudeaketa auditatzen hasi dira. Eraikina hutsik dago eta 200.000 eurotik gorako gastua izan du 2007tik hona”.

Asanbladan erabakitzen dute bizilagunek zein kasu auditatuko duten, ezin baitute dena landu –Userako lantaldea hamar kidek osatzen dute, gutxi gora-behera; antzeko zerbait Arganzuelan–. Hurrengo pausoa Udalari informazioa eskatzea da, Gardentasun Atariaren bidez. Hain justu, zerbitzu horren eragin-kortasun falta da aurrera egiteko oztopo nagusia, bizilagunek datuak eskuratze-ko asko itxaron behar baitute eta askotan informazioa ez baita egokia izaten.

Behin informazioa lortuta, aztertutakoa legitimoa den ala ez erabakitzen dute herritarrek. PACDek hainbat irizpide ezarri ditu: aurreikusitako gastu kopurua ehuneko handi batean gainditzen duten proiektuak ilegitimotzat jo daitezke haien esanetan, baita garraio publikoa beharrean autoaren erabilera sustatzen duten proiektuak edo enpresa batek emakume eta gizonen arteko desberdintasunak areagotzen dituenen. ere Edonola, lantaldeek badituzte haiek ezarritako irizpideak.

Auditaturiko gai bakoitzaren ondorioak aterata –Madrid Audita Madrid webgunean dago bildutako informazioa–, hiri barrutiarren txosten orokorra osatu nahi dute lantaldeek. Halaber, egindako lana Udalak egindakoarekin elkartu nahi dute, haiek ere emaitzak argitaratzeko. Emaitzen gaineko erreferenduma baino, helburua gaia- ren inguruan kontzientziatzea dela dio Sánchezek, “herritarrek jakin dezaten aurrekontua guztion erantzukizuna dela eta ez gutxi batzuek kudeatzen dituzten kontuak”. ■